

MAGYAR

DOHÁNY-SZEMLE

A TERMELÉST, GYÁRTÁST ÉS KERESKEDELMET FELŐLELŐ DOHÁNYGAZDASÁGI SZAKLAP

Megjelenik minden hó 5-én és 20-án.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, I., ALADÁR-UTCA 10.
Hirdetések árszabás szerint.

Felelős szerkesztő és kiadó:
KADLIK KÁROLY.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — — — 12 kor.
Fél évre — — — — — 6 kor.
Negyed évre — — — — — 3 kor.
Egyes szám ára 60 fillér.

KÁVÉ ÉS TEA.

Postán utánvétellel vagy a pénz előleges beküldésével Budapesten házhoz szállítva:

4 1/2 kiló Cuba kávé 9.50	☐	4 1/2 kiló Mocca kávé 9.50
4 1/2 kiló Jáva kávé 9.50	☐	4 1/2 kiló Gyöngy kávé 9.30
1/4 kiló Császáркеverék-tea 1.55	☐	1/4 kiló Karlsbadikeverék-tea 1.50

A tea a kávéhoz csomagolható. Mindent elvámolva és bérmentve, szóval teljesen költségmentesen küld

Belák István kávé és tea-kivitele**BUDAPEST, VII. kerület, Rottenbiller-utca 4/c. szám.**

Telefon: 61—75.

Tránsitó magazin: FIUME.

Telefon: 61—75.

Egyszeri használatra megszüntet

a MEXIKOI POR ÁRA 1 KORONA

lábizzadást és büzt.

Használati utasítás: Lefekvés előtt lábvizet kell venni, a lábakat szárazra megtörölni, MEXIKOI portal bedörzsölni és tiszta harisnyát szintén behintve egy éjszakára felhuzni.

Készíti: **Belák István Budapest, Rottenbiller-utca 4/c. szám.**

Ha fáj a foga, ha hiányos a fogsora, forduljon bizalommal a főváros legjutányosabb és legmodernebb fogorvosi és fogtechnikai intézetéhez, ahol készítenek Önnek oly fogakat, fogsorokat, aranyhidakat vagy aranykoronákat, ami felette áll minden konkurenciának. Legjobb amerikai rendszer szerint 10 évi írásbeli kezesség. Részletfizetési kedvezmény. Vidékiek megvárhatják. Kéretik a pontos címre ügyelni, hogy össze ne tévesztessen: Külön szakorvosi rendelés.

Herzogh Miksa tech. főnök

fogorvosi intézet

Budapest, VII. Erzsébet-körút 48. sz.

Orvosok figyelmébe!

„ANTIMORBIN“

levegő fertőtlenítő-szer a legjobb és legalkalmasabb arra, hogy a romlott, zárt és füstös levegőt, úgy magán, mint nyilvános helyeken azonnal egyszeri használat után teljesen megtisztítsa.

A kórházak és iskolákban is használatban van

az „Antimorbin“

készülék a legjobb és legtökéletesebb levegő fertőtlenítő-készülék, amely az eddigi készülékeket minden tekintetben felülmúlja.

Az „ANTIMORBIN“ készülék árai:

I. sz. K 12.—   II. sz. K 20.—

III. sz. K 35.—   IV. sz. K 50.—

A hozzávaló levegő-tisztító essenciák minden mennyiségben kaphatók. A fenti készülékért 5 évi jótállást vállalunk és a meg nem felelőt kicseréljük.

Vezérképviselőség és iroda:

Schlänger Armin

Budapest, VI. ker.,
Andrássy-ut 38. sz.

Telefon 157—98.

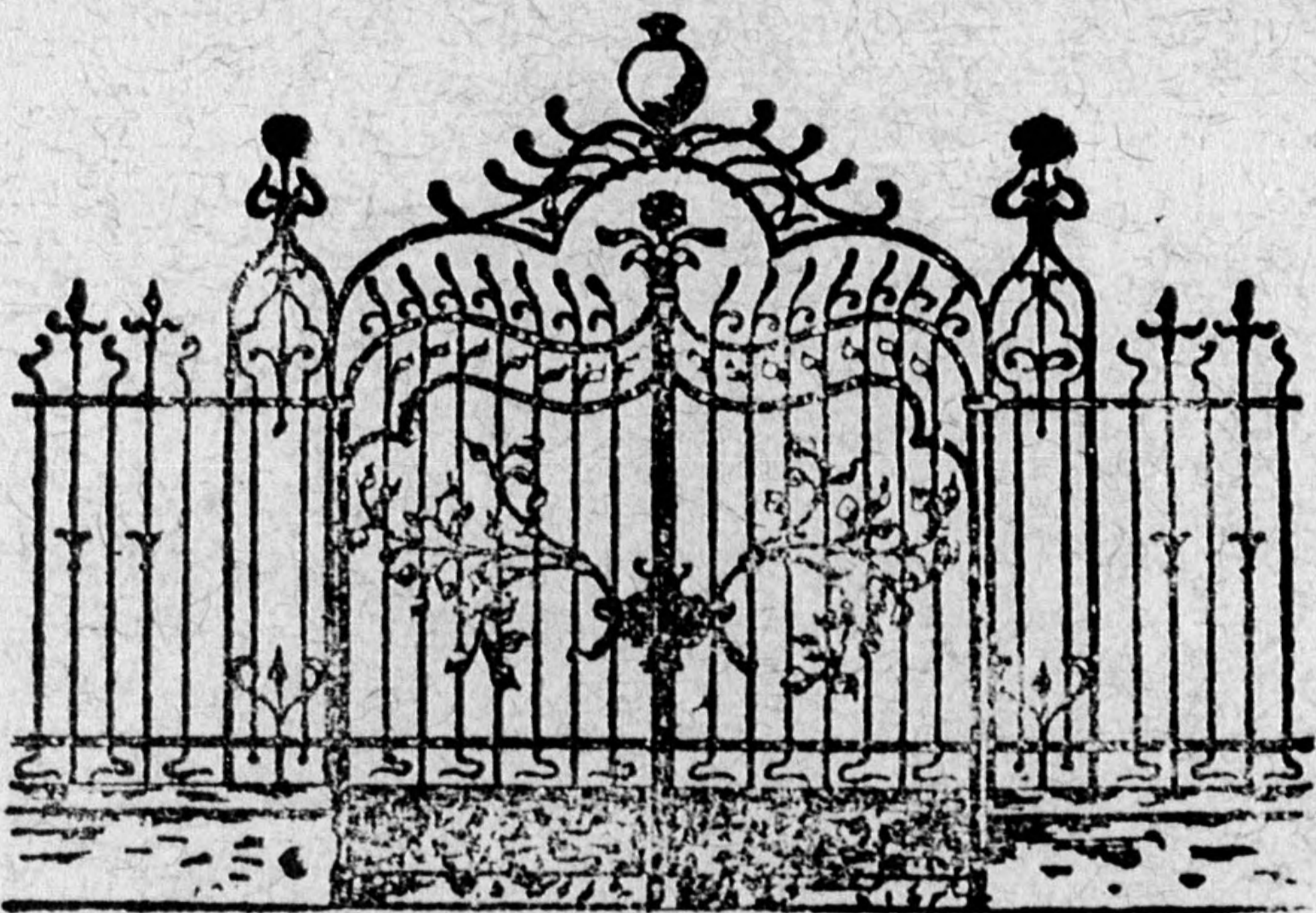
Prospectus kívánatra ingyen!

Kéretik a névre ügyelni.

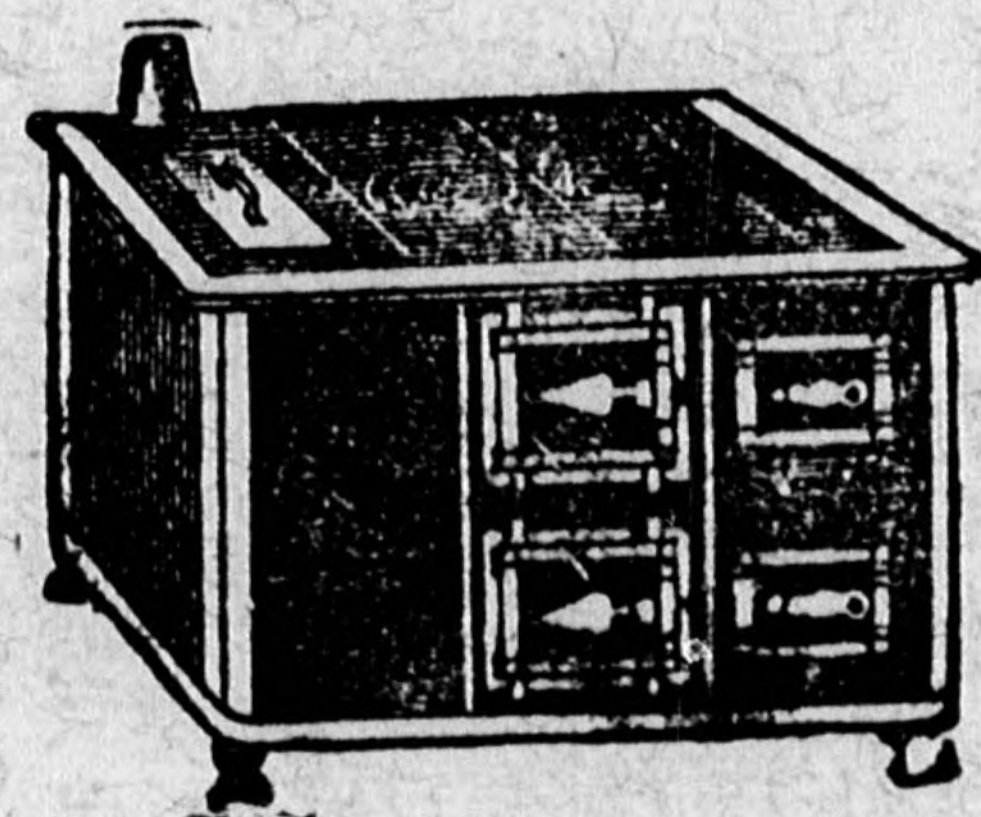

FUCHS SÁNDOR épület- és műlakatos mester

BUDAPEST, VI. KISDIÓFA-UTCA 8.

Elvállal mindennemű lakatos és mechanikai munkákat, úgymint: épület vasalását, rollót, napellenzőket s diszrácsozatokat, tűzhelyeket felelősség mellett és villamszereléseket is!

Költségvetést és rajzokat díj nélkül küldök.

PÉNZKÖLCSÖN!

Vidéki szilárdan épített bérházakra 10—50 évi törlesztésre 5 százalékos kamatozás mellett a becsérték 55 százalékát. Földbirtokra: 10—60 évi törlesztésre 4 százalékos kamatozás mellett, a becsérték 70 százalékát. Drága kölcsönöket konvertálunk. Beküldendő: telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv. Tisztviselő-kölcsön: 10—30 évi törlesztésre 6 százalékos kamatozás mellett. Megszerezzük a legnagyobb kölcsönt. Közlendő: életkor és szolgálati idő. Személyhitel 200 koronától 20.000 kor.-ig 8 százalékos kamat mellett. Felvilágosítás díjmentes. Válaszbélyeg. □ □ □ □ □ □
Kaufmann Gyula Budapest, Vörösmarty-utca 55.

Parcellázásokat

a legelőnyösebb feltételek mellett gyorsan eszközölök.

Elvállalok

nagyobb földbirtokok parcellázását

Veszek megterhelt ingatlanokat, felmerülendő költségeket sajátomból fedezem. Előleget ingatlanokra adok.

KAUFMANN GYULA

parcellázó- és ingatlan adásvételi irodája

Budapest, VI., Vörösmarty-utca 55.

MAGYAR DOHÁNY-SZEMLE

A TERMELÉST, GYÁRTÁST ÉS KERESKEDELMET FELŐLELŐ DOHÁNYGAZDASÁGI SZAKLAP

Megjelenik minden hó 5-én és 20-án.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, I., ALADÁR-UTCA 10.
Hirdetések árszabás szerint.

Felelős szerkesztő és kiadó:
KADLIK KÁROLY.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — — — 12 kor.
Fél évre — — — — — 6 kor.
Negyed évre — — — — — 3 kor.
Egyes szám ára 60 fillér.

Kérem a jövedéki tisztviselő urakhoz. Teljes tisztelettel és bizalommal felkérjük az igen tisztelt dohányjövedéki tiszturakat, hogy most a dohánybeváltás ideje alatt, midőn legtöbbet jönnek össze a dohánytermelőkkel s midőn legtöbb alkalmuk van az összes dohányérdekeltekkel érintkezni, legyenek szivesek lapunkat a termelők figyelmébe és pártfogásába ajánlani, illetőleg a lap részére előfizetőket gyűjteni, mert lapunk megerősödésével mi is mind intenzívebben szolgálhatjuk azt a célt, melyet magunk elé tűztünk: a dohánykultúra fejlesztését és tökéletesítését.

A mesterséges trágyafélékről.

A növények egész életük folyamán a talajhoz vannak kötve és a megélhetésükre szükséges tápláló anyagok nagyobb részét a talajból veszik fel. A talaj tehát, mint a növények termelésének legfontosabb tényezői, a gazdának nagy figyelmét érdemli meg. A termőtalaj a kőzeteknek elaprózódása, elmállása és felbomlása által jön létre. A kőzetek ugyanis az idő viszontagságainak

kitéve megrepedeznek, a repedésekbe levegő és víz hatol be, amelyek az elaprózást, a kőzetek elmállását és felbomlását elősegítik. Mindezeknek eredménye a finom szemcséjű, porhanyó és a növénynek ásványi tápláló anyagait tartalmazó termő talaj. A Karsztnak a jellege, — mint ismeretes ott a legjobb cigaretta dohányok termelődnek — hogy a külső befolyások, esőzések, bórá, stb. folytán igen könnyen széjjel mállik és így a sziklák között képződő termőföld igen humózus, apró szemcséjű, porhanyó, ahol a növények gyökerei könnyebben terjedhetnek el, pláne a dohánynövénynek felette hasznos káliban és mészből is a Karszt nagyon gazdag.

A természet erőinek elmállasztó és felbontó hatása folytonos, de a gazdának a természet erőit a talaj megmunkálásával elő kell segíteni, hogy a talaj porhanyóvá tétele a talajrészecskéket elaprózza és az ásványok elmállásához és felbomlásához szükséges meleg víz és levegő könnyen a talajrészecskékhez juthasson.

A gazdaságban előállítható természetes trágyák mellett napról-napra fontosabbak lesznek a kereskedelemben vásárolható mesterséges, vagy ásványi trágyák. A legideálisabb önszegély volt és marad mindenkor az, hogy ugyanazon földről, ugyanavval a munkával kétszeres termést igyekezzünk bevenni. Már pedig minálunk sajnos, de való, az átlagtermések a dohánynál csekélyek s a minőség is fogyatékos. Ennek folytán dohánytermelésünk érdeke, hogy a mesterséges trágyák kísérletezésével behatóbban foglalkozzanak.

Dacára annak, hogy az utóbbi években már szá-

SÁRRÉTI DARÓCZY FESTŐMŰVÉSZ MŰTERMÉBEN

EREDETI MADONNÁK MEGRENDELÉSRE FETHETŐK A SZÉPMŰVÉSZETI MUZEUM KÉPTÁRÁBÓL: VALAMINT AZ ÖSSZES SZENT- ÉS OLTÁRKÉPEK LEGSZEBB KIVITELBEN.

CSALÁDI ARCKÉPEK; mellképek, térképek, álló és ülő helyzetben, szalon, diszmagyar és katonai diszruhákban; miniatűr és életnagyságban: valamint táj-, élet- és csendélet képek, rendkívül finom érzéssel és diszkrét egyéni művészettel igazán jól és szépen megfestve, mint szemet és lelket egyaránt gyönyörködtető művei

SÁRRÉTI DARÓCZY BUDAPESTI FESTŐMŰVÉSZNEK

már eddig is sok fővárosi és vidéki szalon elsőrendű gyönyörű és értékes diszét képezik. A vagyonos magyar műpártoló közönség hecses figyelmébe ajánlja kedves családtagjai képeinek olajfestésben való megrendeléseit; mint általa is eddig festett és még festendő mesterműveket. Mükedvelő hölgyek sikeres oktatást nyerhetnek.

Régi olajfestmények javítása vagy másolása sikerrel eszközöltetik.

mottevő mennyiségű műtrágyát is használunk, országos termésátlagunk az utóbbi tíz esztendőben semmit sem emelkedett, holott Németországa ez idő alatt csaknem megkétszereződött. Csekély istállótrágya termelésünk mellett sok, igen sok műtrágyát kell fogyasztanunk, hogy országos termésátlagunk számottevően emelkedjen.

A növények háromféle tápláló anyagot szükegelenek nagyobb mennyiségben: foszfort, nitrogént és a dohánytermelésre igen fontos káli.

Az istállótrágyában ezen növényi tápláló anyagok mindenike feltalálható, ha nem is olyan arányban, mint a minőben azt a növények szükegelik. Az istállótrágya tehát tehát teljes trágya, amely szalmás részeivel a talaj fizikai tulajdonságait is javítja s éppen ezért az istállótrágya semmi esetre sem helyettesíthető csak műtrágyákkal, amelyek így vagy más irányban fokozzák ugyan az istállótrágya hatását, de teljesen nem pótolhatják azt. Az istállótrágya csak zöldtrágya és műtrágyák kombinált használatával helyettesíthető teljes mértékben.

A műtrágyák ellenben csupán egy növényi tápláló anyagot tartalmaznak s ez éppen a nagy előnyük, mert segélyükkel az istállótrágya termés fokozó hatását úgy lehet kiegészíteni, amint azt az illető talaj, vagy növény éppen megkívánja. A növények foszfor, kálium és nitrogén szükegletei ugyanis nem egyforma, holott az istállótrágyában ezen anyagok mindig egyforma arányban vannak s ezen az arányon csakis egyik, vagy másik műtrágya hozzáadásával változtathatunk.

A foszfor tartalmu műtrágyák összes növényeink táplálkozásánál rendkívül fontos szerepet játszanak. Fontos, hogy a foszfor könnyen oldható és porfinomságú legyen, mert csakis ilyet tudnak a növények saját javukra kihasználni. A könnyen oldódó és könnyen elsajátítható foszforsavnak növénytáplálkozástani jelentősége, hogy kiválóan alkalmas arra, hogy a fiatal éppen fejlődésnek induló növényzet tápanyagául szolgáljon. A nálunk használatos foszfortrágyák, az ásványi szuperfoszfát és a Thomas-salak.

Nitrogén műtrágyát kétféle ismériünk, a chilisalétromot és a szénsavas ammoniákat. A növény nitrogén szükeglete szintén nagyon jelentékeny; erőteljes fejlődésére a talaj nitrogén készlete éppen olyan fontos, mint foszfor tartalma főleg a homoktalajok szükegelik a nitrogén tartalmu műtrágyázást, amelyekben a nitrogén csaknem teljesen hiányzik.

A növényeknek, de különösen a dohánynak a káli rendkívül fontos táplálóanyaga. A homoktalajok

mindenütt káliszegények, ezeken igazán nagy terméseket csak úgy érhetünk el, ha szükeghez mérten többkevesebb káli juttatunk a talajba. A káli Németország káli dus vidékein bányászszák és gyártják s azért nálunk csak olyan káli tartalmu műtrágyát érdemes használni, amely magas kálitartalma miatt a távolról való szállítást megbirja. Ilyen 40%-os káli trágya, amelyből homoktalajon kat. holdanként 80—100 kg.-ot, kötött talajon 50—60 kg.-ot szoktunk alkalmazni.

A dohánytermelőknék is hovatovább a műtrágyák alkalmazásával meg kell barátkozniok, mert mindhiába a dohánytermelésnél is csak úgy vagyunk, hogy csak akkor várhatunk bőtermést, ha a dohányföldet kellően tápláljuk, mert a föld is oda szól a dohánytermelőnek: „do ut des“, adok, hogy te is adj. *Ahmed.*

Ujabb adatok a dohány korombetegségéhez.

(sl) Mielőtt *Ingles* Emilnek egy olasz dohánytermesztési szaklapban közölt adatait összefoglalnók, röviden megemlítjük tájékozás gyanánt, hogy a kormosság vagy koromharmat (a németek Russtaunak, a franciák Fumagine-nek hívják a bajt) vékony ragadós fekete bevonás gyanánt jelentkezik az idősb dohányleveleken (ritkábban a fiatalabb leveleken meg a száron), s a termés értékét csökkenti, mert a levelek merevekké válnak.

A baj úgy keletkezik, hogy először egy sárgás vagy szintelen ragadós anyag ömlik szét a levelek színén: ezt mézharmatnak hívjuk. Ebbe azután egy sötét szálu penész, az *Apiosporium salicium* telepszik (ilyen fekete bevonást az őszibarack levelein is láthatunk), mely a ragadós édes anyagból táplálkozik. A penész maga tehát közvetlenül nem bántja a dohánt, legfeljebb a levél asszimilációját s elpárolgását csökkenti.

A szintelen vagy sárgás ragadós anyag eredetét illetően mármost a nézetek megoszlanak. Tiszta sor, hogy többnyire a levéltetvek (az *Aphis scabiosae*) váladéka.

A tetvek ugyan a dohánylevelek fonákját szívják, de a potrohukból kifecskendezett ragadós váladék az alattuk álló levél színére hull s azon az előbb említett és mézharmatnak nevezett fényes ragadós bevonást alkotja.

A mézharmatot azonban némely esetekben a

SÁRRÉTI DARÓCZY FESTŐMŰVÉSZ MŰTERME, BUDAPEST

VIII., PÁL-UTCA 8. SZÁM. (JÓZSEF-KÖRUT SAROKHÁZ) RÉGI CIM: VIII., SZÜZ-UTCA 3. SZÁM.

Olajfestésü arcképek 300 koronától 1000 koronáig

és feljebb, különösen disz- és tanácskozó termek számára festve. Magyar, belga, francia, legfinomabb minőségű anyagokból alkotva. Életnagyságban élő mintáról, a már nem élők képei fénykép után, valamint bármimű képek felelősség mellett teljesen művészi

kivitelben levél útján is megrendelhetők: VIII., Pál-utca 8. szám alatt

SÁRRÉTI DARÓCZY FESTŐMŰVÉSZ MŰTERMÉBEN.

◀▶ Rajzolás és festészetből vagyonos hölgyek oktatást nyerhetnek. Válaszbélyeg. ▶◀

◀▶ Régi olajfestmények javítása vagy másolása sikerrel eszközöltetik. ▶◀

dohány izzadmányának is tekintik, mely az átmenet-nélküli rögtönös hőmérsékváltozások, fagy vagy a talaj és a levegő hőmérséklete közti különbség, akár pedig a dohány beteges gyöngeségi állapota következtében választatnék ki.

Most már aztán sorát kerithetjük Inglese vizsgálatainak.

Szerző annak a felfogásnak hódol, hogy a „mézharmat“, mely mint láttuk, a korompenész tenyésztésére és terjedésére nélkülözhetetlen cukortartalmu közeget alkotja, a növény kóros állapotának következménye, kísérletei szerint ugyanis a hőmérsékváltozások nem indítják meg a mézharmat kiválasztását.

I. A hőmérséklet gyors süllyedésének hatását kutatva, a mézharmat kiválasztására a szerző erős és egészséges fiatal dohánynövényeket (melyek teljes fejlettségüknek egy harmadát érték el) a következő kezelésnek vetette alá:

1. kísérlet: Hideg vizet öntött a növény töve körül vájt gödörbe, úgy hogy a levelek 30 C^o-os, a mély gyökerek (30 cm. mélységben) 27° os, a magasabb gyökerek s a fő pedig 12°-os hőmérsékben voltak.

2. kísérlet: A növény mellé két jéggel telt edényt helyezt el és aztán az egészet a növényvel együtt közös burával takarta le, így a földfeletti részek körül 28°-os, a földalatti részek körül pedig 9°-os hőmérsék éretett el.

3. kísérlet: Jeget rakott a növény gyökerei közé és a jeget földdel takarta be.

4. kísérlet: Kísérletezett végül két olyan növényvel is, amelyek még csak negyedrésznire fejlődtek ki, amelyek tehát sokkal zsembbek voltak, mint az előzők. A 30°-os hőmérsékű levegőben levő növények leveleit 3°-os vízzel locsolta le.

A kísérletnek alávetett növények, dacára a kezelésnek, folytatták rendes életműködésüket egész a törésig, éppen úgy, mint azok, amelyek semmiféle kezelésben sem részesültek.

II. Közben a szerző ellenkező irányu kísérleteket is végzett s tanulmányozta a hőmérséklet rögtönös emelkedésének hatását a növényekre.

5. Letakarta a növényeket bádogharanggal, amelybe vizgőzt vezetett.

6. Megöntözte a növényt 56°-os vízzel.

7. Letakarta a növényt bádogharanggal (amely aztán a nap sugaraitól felmelegedett) és a harang alá a növény mellé egy edénybe klórkalciumot tett.

Éppen úgy, mint a fenti kísérletek, ezek sem befolyásolták a növény táplálkozását és nedvkeringését. Tehát úgy a kísérletek eredménye, mint a természetes jelenségek megfigyelései megerősítik azt, hogy a hőmérsék változása nem oka a „mézharmat“ kiömlésének. S csakugyan az utóbbi 10 év alatt sohasem mutatkozott e baj a palermói tartományban, habár a szirokkó gyors hőmérsékemelkedést szokott előidézni.

(Mezőgazdasági bulletin 1912. évf. januári számának 335–336 lapja nyomán.)

Néhány szó a dohányföld trágyázásáról.

Bebizonyított tény, hogy a közvetlenül istálló trágyában termelt dohány azon káros anyagoktól, amelyeket ilyen trágyázásnál magába szokott venni, rosszul égővé válik, tehát azon trágyaféléket, amelyek ezt előidéznek, feltétlenül kerülni kell. Ilyenek: az árnyékszék-trágya, a szárnyas állatok trágyája, a guanó és a vér-trágya. A magyar dohánytermelőknek különösen figyelniök kell, hogy a trágyázásnál a kellő irányt kövessék, mert mint ismeretes a magyar dohányok legnagyobb hibája a rossz égőképesség, már pedig ha a trágyázásnál helyesen járunk el és dohányföldünket olyanképen trágyázzuk, amely az összes kívánalmaknak teljesen megfelel, nagyban elősegíthetjük hazai dohányainknak égőképességét emelni.

Valamennyi tápanyag pótlószert között a dohányra nézve legelső helyen áll a folyamok, patakok által víz-áradáskor szállított iszap, vagy fővény. Ha tehát ilyen fővényhez könnyen hozzájuthatunk, dohányföldünk termőképességét igen soká fentarthatjuk.

A dohány alá történő trágyázás mindig bizonyos szakszerűséget kíván, mert nemcsak a földnek kihatóbb javítására, de a termés mennyi-, mint minőségileg való fokozatos biztosítására is hatni kell. A dohány a földben foglalt táplálóanyagokat különösen kedvező időjárás mellett nagyon kihasználja, világos, hogy sikeres terméseket csakis akkor nyerünk, ha földünket okszerű műveléssel és kellő időben alkalmazott megfelelő trágyázással láttuk el.

Az okszerű dohánytermelésnek egyik kimagasló pontja, hogy dohány alá közvetlenül trágyázni nem szabad. A közvetlen trágyázás mellett a dohány tulbuján fejlődik, vastag levelű rosszul égő lesz.

Gyakran találkozhatunk olyan dohánytermelőkkel is, akik dohány alá közvetlenül és még hozzá friss, éretlen trágyát alkalmaznak, holott tudniok kellene, hogy ezen éretlen trágya elkorhadása alatt oly sok káros anyag kerül az anélkül is rövid életű és éppen ezért mohón táplálkozó dohánynövénybe és ezzel annak levézetébe is, amely azokat rosszul égőkke, vagy éppen nem égőkke; izére, zamatjára nézve pedig egészen röviden: bűdössé, élvezhetetlenné teszik. Ezen körülmény egyik főmagyarozója ama sajnálatos és a napnál is világosabb dolognak, hogy amíg magyar dohányunk csak néhány évtizeddel előbb élénken keresett cikk volt, ma már évről-évre folyton halmozódó készletek a legnagyobb erőmegfeszítés mellett is alig-alig értékelhetők. Az 1910. évi statisztikai kimutatás szerint a magy. kir. dohányjövédéki hivataloknál az év végén készletben maradt belföldi dohányanyag négyszázharmincezer métermázsát tett ki, holott 1909-ben nyolcvanezer métermázsával kevesebb volt.

Helyesen tehát azon termelő jár, aki jól kezelt, — minden felnőtt állat után és naponként 20–30 grammnyi superfoszfát, gipszszel kevert — istálló-trágyát nem a dohány, hanem annak előnövénye alá adja.

Szeretem a cigarettát!

Szeretem a cigarettát. Mint ahogy a tavasz első virágait szokás. Vagy mint ahogy egy fiatal leánykát szeretünk, akit egyszer láttunk. Vékony és nyulánk a cigarettám, karcsu és félénk mint a fiatal leány. Nem tudunk jóllakni vele. És ez így van. Nem hallottam még cigarettás embertől, hogy: elég volt. Alig gyujtok rá egyikre, alig szippantottam egyet, kettőt belőle, már a következőn jár az eszem. Az élvezettel már párosul a vágy a másik után. Olyan gyorsan párologó, elillanó az élvezet. Melankóliát nem találunk a cigarettában. De *egyetlen* cigaretta, már melankólikus fogalom. Ezért hál' Isten mindig teli dobozzal rendelkezünk. Egyetlen egy cigaretta szomorúságra hangol, míg egy egész sor belőlük jó kedvet kelt. A cigaretta csakis sorozatokban hat.

Azok, akik nem szeretik a cigarettát, hiába is kérdik, mi jó van benne? Feleletet nem kapnak. Igaz ugyan, hogy nem mindenki, aki naponta egy jó csomó cigarettát elszív, ezuttal kedvelője is a cigarettának. A valóságos cigaretta-barát nemcsak a füstje miatt szereti, nemcsak füstje miatt szívja. A cigarettát önmagát szereti, kedves, filigrán, szüzi fehér mivoltában, örül eleganciájának, szereti kedvességét és . . . következtelenségét.

És a cigarettámban a szokást szerettem, amelynek rabja vagyok. Olyan kedves dolog, hogy van az embernek egy kis haszontalan szokása, mely mindenütt és mindig megmarad, mialatt kívülről és belülről minden megváltozik. Az én cigarettám mindenütt és mindig ugyanaz marad, dacára annak, hogy oly hamar füstbe megy. Mily kellemes, hogy ha a nap minden élvezete elmulik, a leghosszabb s legjobb ebéd is végett ér, még megmarad valami, hogy bennünket mulattasson. A cigaretta mindig készen áll, hogy az élvezetek hézagait kipótolja.

Aztán szeretem a cigarettámban még azt az aktivitást is, amibe helyez. Ez tán legfinomabb ingere. A pipa és a szivar a nyugalomra, a régi anekdotázó pipaszó mellett világra emlékeztetik az embert, a régi jó időkre. Ha szivarra vagy pipára gyujtunk, órákig szivhattjuk. Hanem a cigaretta folytonos tevékenységre serkent. Alig vertem le hamuját néhányszor, már következik a második. És így folytatódik reggeltől estig ez az elragadó folyamat, amely minden kultur-ember élet-szükségévé vált; az a mehanikus folyamat vagy inkább munka, amely azért szükséges, hogy a cigarettát élvezhetővé tegyem.

A műveletlen embernél ez a működés csak szükséges rossz. Hamarosan elvégzi, hogy állati élvezethez jusson. A kultur ember nemcsak minden ténykedését finomítja már azon mód által is, ahogyan munkáját végzi, hogy az élvezetet kitölje, hogy ezáltal azt meghosszabbítsa.

Kinyitom cigaretta tárcámat, egy vékonyka egyiptomit kiveszek belőle, de előbb megválogatom, aztán végignyomom, lerázom rágyujtok. Milyen egyszerű és mégis mennyire malasztos. Talán éppenséggel egyszerűségével izgat.

Ha a cigarettám velem van, sohasem vagyok

egyedül. Hatalmi öntudatot s bizonyos büszkeséget érzek, amíg tudom, hogy kedvem szerint rágyujthatok arra a cigarettára, amelyikre éppen akarok. Azon állandó alternatura, hogy dohányozhatom vagy nem, abszolút választói jogom szabadságának biztosítója.

És bevallom: szívesen csak olyan emberekkel társalgok, akik dohányoznak. A dohányos ember sokkal szeretetreméltóbb típus képviselője, mint a nem-dohányzó. Egy ember, aki nem dohányzik örökös rejtély, néma és érthetetlen. Önző és más dolgaival törődő. Annál kellemesebb, ha dohányossal ülök szemben. Mindig tudom mire gondol. Ha dohányzik, semmire sem gondol, ha nem dohányzik, akkor pedig a következő cigarettán jár az esze, minden egoizmus nélkül. Egyformán szimpatizálunk, testvérek vagyunk.

Egész könnyvet lehetne arról írni, hogy a cigaretta mily szerepet játszik az ember életében, mint könnyíti meg helyzetünket a legsúlyosabb pillanatokban és hogy átsegít a legnagyobb zavaron is. Csakhogy ez már mélyebbre vág. Én azonban csak a fölületességet szeretem. Szeretem a cigarettát! . . .

L. Z.

A háboru és a dohány.

E két fogalom egymás mellett az első pillanatban egy önmagában véve komikus összefoglalás, mely a dohány-szakirodalomnak buzgó művelőjétől a temperamentum és fantázia tulkapásának látszik és mint varga a napot — mindent a maga gyékényére vonatkoztat. De ha lényegébe mélyedünk a dolognak, úgy hamarosan komoly és jelentőségében súlyos lehetőségek és eredmények közvetett tényezőjévé emelkedik, melynek fontosságát a jelenleg dúló véres balkáni háboru kétségtelenül bizonyítja.

Elegendő rámutatnom azon köztudomásu okokra, melyek a török hadsereg sorozatos katasztrófáit előidézte, hogy belássuk annak fontosságát, amely a dohányt élvező harcos helyzetére nézve fölötte jellemző. Elismert tény, hogy a balkáni háborunak a törökökre nézve végzetes kimenetele a vezető köröknek, lelketlen kapzsiságán mullott, melynek korrupciójába — úgy látszik — belefulladás az ozmán birodalom.

Háboruba, a halál torkába vezényeltek tömegeket, kikről senki sem gondoskodott, kik nem voltak ellátva még a puszta anyagi élet legelemibb követelményeivel, az élelemmel sem.

Természetes dolog, hogy a hadsereget — eltekintve a felszereléstől — az életnek minden szükségletével el kell látni. Így ami hadvezetőségünk a hadseregnek dohányszükségletét is kielégíti és a dupla zsoldon kívül a legénység 2 drb. 107 grammos csomag dohányt is kap, míg a tisztai kart illatos britanika szivarokkal traktálja. Ha hozzávesszük még a zenekart, mely a hadsereget a háboruban kíséri, úgy a „borzalmak-borzalma“ elég vidám képet mutat, hol zeneszó mellett „taktusra“ lövik az ellenséget s mint Petőfi mondja: Még a pipánk sem alszik el. . .

Korgéz.

A hasis.

Ha a bódítószerek eredetét akarjuk kutatni, sok-sok ezer évvel kell visszaröplnünk az emberiség történetében. Ugy látszik, velünk született az a vágy, hogy eszközöket nem válogatva, boldoggá tegyük életünket, helyesebben néhány óránkat, percünket. Legtöbb embernek ez csak úgy sikerül, ha felszabadítja lelkét, testét az élet leselkedő gondjaitól s a bánat elűzésére gyilkos gyógyszerekhez fordul, melyek lassanként tönkreteszik az idegrendszerét.

Az európai talán csodálkozni fog azon hogy az ópium után mindjárt a *hasis* következik, mint a legkápósabb narkotikum, s fogyasztóinak száma *háromszor* annyi, mint a kávéé. *Bibra* körülbelül három millióra becsüli a *hasis* fogyasztóinak a számát.

Azt hiszem, nem érdektelen megismerkedni azzal a méreggel, amely annyi ember vigaszául s egyszers-mint hóhérjául szolgál, annál is inkább, mert csak kevesen tudják, hogy mi is tulajdonképpen a *hasis*?

A *hasis* az indiai kenderben (*Cannabis indica*) képződő, több bódulatot előidéző gyantaszerű anyag keveréke, melyek az érett kender terméséből s virágjaiból csurognak ki. A levegőn megszárad ez a váladék s a bensejűek lekaparják, összegyűjtik s ruha között, víz alatt összegyűrik. Más, még elterjedtebb gyűjtési módja az, hogy az érett termésű kenderföldéken a szedők bőrkötényt öltve föl, végig-végig futnak s csapkodva a növényeket, a ragadós gyantaváladék a kötényre tapad, ahonnan megszáradás után levakarják. Ez az eljárás annyival jobb, mert bizonyos időközökben újra ismétélhető s így a kenderbokrok hasistartalmát a lehetőségig kiaknázzák.

A hasist adó indiai kender növényteni szempontból teljesen azonos az európai kenderrel — csak mivel ez utóbbi más viszonyok között él, nem tud hasonló kémiai anyagokat termelni, mint az indiai testvére. Ha azonban melegebb s egyszersmind páradusabb helyen tenyésztünk európai kendert, abban is felleljük azokat a mérgeket, melyeknek összességét *hasisnak* nevezzük. Még jobban bizonyítja a két növény azonosságát az, hogy az európai kender Indiában pár év múlva éppen úgy termel hasist, mint az indiai, míg az utóbbi pedig elveszti ezt a képességét azonnal, mihelyt Európában kísérletezünk vele. Hogy a talaj vagy a klíma bír-e itt nagyobb fontossággal — az még nincs eldöntve.

A *hasis* egyike azoknak a bódítószereknek, amelyeknek eredete a legrégebbi időkre nyulik vissza. Már Kr. e. körülbelül ezerhétszáz évvel ismeretes volt részegséget előidéző hatása: valószínűleg az indiai kender hatóanyaga volt az a szer, amit *Homeros* „gondüző”nek hívott (*nepenthos*) s *Hérodotos* pedig már határozottan megírja, hogy a *skythák* a kender érett magvait szórták a tábortüzek zsarátnokába s a gomolygó füsttől édes bódulatba estek.

A hasist többféle alakban élvezik: vannak *hasis-rágók* és *hassifüstölők*. De nagy számmal vannak újabbban u. n. *hasis-készítmények* is, melyek lehetően kellemes formában (pl. édességekkel összegyurva) nyújtják az egyébként nem éppen jóízű mérget.

A *hasis* hatása nagyon hasonló az alkoholéhoz csak ennél erőteljesebb. Kezdetben az idegrendszeren

óriási izgatottság vesz erőt, úgy hogy ebben a stádiumban még a leggyávább ember is képes volna a legvérengzőbb tettek elkövetésére. Jó pár óráig tart ez a különös élenkség, mely tarka képeket űz a részeg szem előtt a legnagyobb változatossággal s érdekes hallucinációkat éreztet vele; megelevenednek előtte a szoba butorai, képei s a leggyönyörűbb összhangban játszó zene szól körülötte. Igen jellemző a *hasisnarkózisra* az, hogy e kezdeti szakában elvész a tér és idő korlátosságának érzete s a bódult azt hiszi, hogy átlépett a végtelen birodalmába. Természetesen valami különös egocentrikus érzés foglalja el a narkotizált egész világát, mely csak boldogságot s édes álmokat tár elé.

Ezen stádium után, melyben a méreg csak az izgalmat tudta kiváltani — következik egy, a legkülönbébb hangulatokban tobzódó állapot, mely lassanként, sokszor napokig tartó *katalepsiába* megy át.

E *katalepticus* állapot a *hasismérgezés* legjellemzőbb s legsúlyosabb tünete. Más méreg nem képes ezt a stádiumot kiváltani s különben csak súlyos hisztériásoknál fordul elő. A mérgezett teljesen érzéstelen s órák hosszát ugyanazon helyzetben marad, amelybe mi hoztuk. Egészen hatalmunk befolyása alatt áll s aktív semmire sem képes: csak passzív szerepet játszik. Órák hosszát elál kitért karokkal vagy szavaló gesztusokat utánözva; olyan mint egy élő szobor.

Méltán vetették fel e méreggel behatóbban foglalkozó tudósok azt a kérdést, hogy az indiai fakirokat, mutatványaik végrehajtásában, nem a *hasis-részegség* segíti-e? Ezekről ugyanis sokáig azt gondolták még a tudományos világban is, hogy képesek bizonyos — rövidebb, hosszabb — időre életfolyamataikat a lehető legkisebb fokra redukálni, azaz u. n. *szunnyadó élet*-et élni. A *hasisról* való ismereteink gazdagodásával igen valószínűvé vált az, hogy a fakirok *hasis* *katalepsiában* vannak s e méreg hatására bírják ki a napokig, sőt hetekig tartó koplalást mozdulatlan féllábon való állást stb.

Nem kell azonban azt gondolnunk, hogy a *hasisnarkózis* *katalepticus* stádiumában levő embernek nem működik tovább a fantáziája. Csak az érzékenységét s akaratlagos mozgását bénította meg a méreg, de agya továbbra is zagyva álmokat lát, melyekben elmosódik az idő és tér természetes hatása.

Egy meglehetősen dózis után négy-öt napig, sőt még tovább is eltart a bódulat. A felébredés után rendszeren rosszul és fejfájás gyötrik az embert s úgy tet-szik előttük, mintha *évtizedeket* aludtak volna át szebb-nél-szebb, másoknál gyötrő álmokban. Hogy milyenek voltak álmokképek — arról semmit sem tudnak a felébredés után; csak azok minősége: szép vagy kellemetlen volta marad meg emlékekben.

A *hasis* ugyanis nem hat mindenkire egyforma módon. Természetes ez a különbség a népfajok szerint, mert a szines keleti világban élő arabnak nagyobb a hajlama a *hasis* élvezetére — mint az európainak, annál is inkább, mert itt az átöröklés is szereppel bír. Érdekes azonban az a körülmény, hogy az indiaikra sem hat egyformán e bódító méreg — s ennek oka valószínűleg az idegrendszer diszponáltságában vagy indiszpozíciójában rejlik.

Amint már fentebb említettem, a hasist többféle

alakban élvezik. A hasisfüstölők kis kávéházakban *nargiléből* szívják be a bódító füstöt. Sokan nem a tiszta hasist használják, hanem dohánnyal keverik, épp úgy, mint az ópiumot. Legfinomabb s legdrágább hasisfajta az, amelyet *kurrusz* nak neveznek a benszülöttek.

A hatás már rendszeren az első félórán jelentkezik, a maga jellemző tüneteivel.

Állatkísérletekben a hasisnak ugyanazon hatás-módja volt tapasztalható, mint a hasist élvező emberekben. Először izgatottság, azután katalépszia, melyből csak nehezen volt kihozható a kísérleti fehér egér. Emberen halálosvégű hasismérgezés *csak egy van* feljegyezve az irodalomban.

A hasist mint izgatószeret ujjabban a gyógyászatban orvosságul is használják az idegrendszer betegségeinél. (Lar.)

HIVATALOS RÉSZ.

Statisztika a dohánytermékek fogyasztásáról.

A dohányjövédéki hivatal most állította össze az ez évi január elsejétől május végéig eladott dohánytermékek statisztikáját. Ebből kitűnik, hogy a dohányárak megdrágulása óta nem hűgy csökkene, de folytonosan csak emelkedik az eladott dohányárakból befolyt milliók száma. A nevezett időben majdnem kilenc millió koronával több dohány kelt el, mint a múlt év hasonló időszakában. Az emelkedés százalékban kifejezve 15.1.

Az általános forgalomban lévő gyártmányok közül elkeltek a következők: burnótokból 9969 kilogramm; elsőrendű pipadohányokból 391.702 kilogramm; másodrendű pipadohányokból csomagocskákban 258.712 518 darab; szivarokból 237,882.432 darab; szivarkákból 905,949.865 darab; lugvizkivonatból (Thanaton) 8894 darab és 4012 kilogramm; valódi havanna-szivar pedig 200 darab. A múlt évben ez idő alatt havanna-szivar 13.300 darab kelt el Magyarországon. Az idén csak Budapesten vásárolt egyetlen egyén 200 darab havanna-szivart, múlt évben Budapesten 3000 darab fogyott el. A legnagyobb esés általában a szivaroknál észlelhető. Belföldi különlegességi gyártmányok közül eladtak burnótokból 14 kilogrammot, pipadohányokból 119.11 kilogrammot; szivarokból 6,041.215 darabot; szivarkákból 26,942.925 darabot. Pénzértékben kifejezve az általános forgalomban lévő gyártmányokból befolyt 61,012.669 korona, a belföldi különlegességi gyártmányokból 5,602.742 korona, a külföldi különlegességi gyártmányokból pedig 1,508 743 korona, ami összesen 88,124.155 koronát tesz ki. Ezzel szemben tavaly ugyanebben az időszakban összesen 59,153.804 korona folyt be az eladott dohánytermékekből.

Két uj szivarfaj. A hivatalos lap mai száma tudtul adja a közönségnek, hogy december elsejétől fogva két uj szivarfaj lesz kapható a trafikokban. Palmas és Palmitas a két uj szivarfaj neve, amelyeket tíz darabonként kartondobozokba csomagolva árusítanak. A Palmas darabja 16 fillér, míg a Palmitas darabja 12 fillérbe kerül.

STATISZTIKA

Kimutatás a volt határőrvidék katonai rokkantjai részére adott engedély alapján saját használatra történt dohánytermelésről.

Sorszám	Pénzügy-igazgatóság	M e g y e	Köz-ségek száma	Ter-melők	Beültetett földterület hold	□-öl	Engedély-illeték		Felügyeleti díj		Összesen		Sorszám
							K	f.	K	f.	K	f.	
1	Belovár . .	Belovár-Körös	2	7	.	280	9	80	7	.	16	80	1
2	Eszék . . .	Verőcze	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2
3	Gospic . .	Lika-Krbava	5	10	.	200	7	.	10	.	17	.	3
4	Lugos . . .	Krassó-Szörény	1	1	.	20	.	70	1	.	1	70	4
5	Nagybecskerek	Torontál	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	5
6	Ogulin . .	Modrus-Fiume	5	5	.	100	3	50	5	.	8	50	6
7	Pozsega . .	Pozsega	3	5	.	180	6	30	5	.	11	30	7
8	Temesvár . .	Temes	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	8
9	Vukovár . .	Szerém	4	8	.	240	8	40	8	.	16	40	9
10	Zágráb . .	Zágráb	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	10
11	Zombor . .	Bács-Bodrog	1	3	.	60	2	10	3	.	5	10	11
		Összesen	21	39	.	1.080	37	80	39	.	76	80	

Jegyzet. Az 1876. évi IV. törvénycikk 3. §., valamint az 1887. évi XLIV. törvénycikk 1. §. szerint az engedély-illeték □-ölenként 3.5 fillér, a felügyeleti díj ellenben engedélyenként 1 korona.

Statisztika adott dohánytermelési engedélyekről 1910-ben.

Sorszám	Magyar királyi dohánybeváltó		0—1	1—5	6—20	21—50	51—100	101—	Ösz- szesen	Sorszám						
	felügyelőség	hivatal									kataszteri holdon					
											t e r m e l ő k s z á m a					
1	Budapest	Budapest	5	22	60	66	21	10	184	1						
2		Barcs	305	420	3	9	1	.	738	2						
3		Csongrád	25	5	2	2	.	.	34	3						
4		Érsekújvár . . .	25	55	14	20	3	.	117	4						
5		Fadd	1.027	78	7	11	3	.	1.126	5						
6		Kiskunfélegyháza	.	69	43	2	.	.	114	6						
7		Nagyatád	17	27	1	13	4	.	62	7						
		Összesen	1.404	676	130	123	32	10	2.375							
8	Arad	Arad	580	927	34	17	13	7	1.578	8						
9		Battonya	32	48	21	20	30	4	155	9						
10		Békéscsaba . . .	20	259	109	23	15	8	434	10						
11		Csóka	34	61	1	1	.	1	98	11						
12		Nagybecskerek .	368	91	1	.	.	1	461	12						
13		Szeged	.	472	3	2	4	.	481	13						
14		Temesvár	837	5	2	3	1	.	843	14						
15		Zombolya	.	412	.	.	.	1	413	15						
16		Fogarás (Bizotts.)	.	.	.	1	.	.	1	16						
17		M.-Vásárh. „ . .	931	17	4	1	.	.	953	17						
		Összesen	2.802	2.292	175	68	63	22	5.422							
18	Debreczen	Debreczen	24	34	55	36	23	6	178	18						
19		Érmihályfalva . .	.	8	26	22	8	.	64	19						
20		Hajdudorog . . .	685	43	42	33	10	5	818	20						
21		Nagykároly . . .	47	20	31	12	11	.	121	21						
22		Nagyléta	.	17	30	6	6	1	60	32						
23		Szatmár-Németi .	87	19	43	29	5	.	183	23						
		Összesen	843	141	227	138	63	12	1.424							
24	Miskolcz	Miskolcz	2	6	49	47	17	.	121	24						
25		Kápolna	795	137	64	41	20	3	1.060	25						
26		Mezőkövesd . . .	.	8	18	27	13	.	66	26						
27		Rakamaz	41	30	52	51	28	2	204	27						
		Összesen	838	181	183	166	78	5	1.451							
28	Nyiregyháza	Nyiregyháza . . .	16	77	71	48	32	6	250	28						
29		Kisvárdá	4	27	38	41	13	1	124	29						
30		Nagykálló	10	25	37	20	10	.	102	30						
31		Nagytárkány . . .	.	4	26	22	7	.	59	31						
32		Nyirbátor	5	32	53	52	23	2	167	22						
33		Vásárosnamény .	1	33	88	54	8	.	184	33						
		Összesen	36	198	313	237	93	9	886							
34	Szolnok	Szolnok	.	59	46	41	23	11	180	34						
35		Jászkisér	20	107	18	5	2	1	153	35						
36		Tiszaroff	10	35	46	38	12	4	145	36						
37		Jászberény	1	9	15	12	2	.	39	37						
		Összesen	31	210	125	96	39	16	517							
		Egészben	5.954	3.698	1.153	828	368	74	12.075							
		*1909. évben	5.501	4.457	1.109	860	339	75	12.431							

*Helyesbitett adatok.

TERMELÉS.

A dohányföld meszezése. Ismeretes, hogy valamennyi kulturnövényünk jobban diszlik a tevékeny, mint a tevéketlen talajon, mert a tevékeny talajok fizikai tulajdonságai kedvezőek, a tápanyagok bomlása elég gyors, úgy hogy a gyökerek erőteljes kifejlődését semmi sem akadályozza. A növény föld feletti részei pedig azon arányban fejlődnek, mint amily arányban fejlődnek a gyökérzetek.

A talaj tevékenysége nagy befolyással van a termésnek nagyságára és minőségére is. Ismeretes továbbá az is, hogy tevéketlen talajok az agyagfélében fordulnak elő, ideértve olyanokat, amelyekben a felbomlás és az elmállás lassu, még pedig azért, mert a talaj légjárhatósága csekély, ami magában véve is nagy hiba.

Ha tehát ilyen talajokon akarunk dohányt termelni, akkor az első dolgunk legyen, a hiányzó mésztartalom pótlásáról gondoskodni. Ez pedig annál is inkább ajánlatos, mert a meszezés nemcsak a dohánynak, hanem az utána következő növényeknek a javára válik.

Cserháti annak idején kísérleteket tett alföldi földekkel és azokat oly mészszegényeknek találta, hogy még sósavval való leöntés után sem pezsegtek a legcsekélyebben sem.

Mésztartalmukat egy százalékon alul találta, ez pedig nagyon kevés arra, hogy jó minőségű dohányt teremjen.

Egy hold meszezésére 10—15 mázsa égetett meszet kell használni és csak annyira kell azt vízzel meglocsolni, hogy az porrá omoljék. A mészpor elszórása igen kellemetlen munka, azért jobb azt előbb apró kupacokba rakni és néhány nap múlva lapáttal szétszórni.

Az újabb tapasztalatokból kiviláglik, hogy a kerti és muskatály dohány termelésénél a mésztrágya alkalmazása igen hasznos, mert ez a mennyiséget tetemesen emeli és a minőséget is feltűnően megjavítja. A keleti dohányok egyik legnagyobb előnyét képezi az a körülmény, hogy gazdag mésztartalmu talajokon teremnek és azért oly páratlanul jók ezek a cigaretta dohányok. Nekünk ezt a mészhiányt kell a földben pótolni.

A magyar dohány hátrányai, mint szivaranyag. A magyar dohányok a tengeren túli dohányokkal szemben ugyanis egy oly sajátosság, sőt mondhatnók visszás tulajdonságot mutatnak, amelynél fogva azok a szivar élvezetessége tekintetében nagy hátrányban vannak amazokkal szemben. Eltekintve a magyar dohányok vastag bordázatától, fénytelen külsejétől, azoknak egyik legnagyobb hibája az, hogy szivarrá átalakítva, szivás közben megduzzadnak, megpuhulnak, s míg egyrésztől szelelőképességük csökken, másrésztől az égés által fejlődött meleget magukon átéreztetvén, meleg füstöt adnak s így a nyelvet égetik. Nem mulaszthatom el azonban felemlíteni azt a tapasztalatot, hogy úgy a duzzadás, mint a füst melegsége a teljesen érett és jól égő dohányoknál aránylag sokkal csekélyebb fokú, mint a rosszul égőknel és kevésbé tökéletes fejlettségüknel.

A másik — szivargyártási szempontból éppen nem előnyös — tulajdonsága a magyar dohánynak a száraz állapotban való nagyfokú merevség, azaz csekély hyg-

roszképesség, ez az oka annak, hogy a boríték gyanánt alkalmazott magyar dohány a szivarról könnyen lepattog vagy azon megrepedezik, ami a szivart szintén élvezhetetlenné teszi. Ezért van az, hogy a jövedék a magyar dohányt csakis a legolcsóbb szivarokhoz használja fel fel boríték gyanánt s egyszersmind ezeket a szivarokat már gyártás közben levágott csucscsal hozza forgalomba.

A merevség rendszeres füllesztéssel a lehetőségig elkerülhető, ellenben a szivás közben való felduzzadás, megpuhulás, valamely még eddig ki nem derített organikus vagy vegytani eredetre vezetendő vissza, melynél fogva a magyar dohány valószínűleg soha sem lesz alkalmas tisztán szivargyártási célra s ennek elérése utópikus álom. Hanem igenis a folytonos és okos műveléssel annyira fogjuk nemesíthetni, tökéletesíthetni a magyar dohányt, hogy annak a szivarok készítésénél más dohányokkal kapcsolatban való felhasználása az eddiginél hasonlíthatatlanul nagyobb arányokat ölthet. — r.

Téli szántás. A világ összes gazdasági szakirói azt tanácsolják, hogy még akkor is, amikor a föld megvan fagyva és az eke csak behatolni tud, szántani kell minden tavaszi vetemény alá. A tavasszal a föld megbolygatását már lehetőleg mellőzni kell; csak az esetben, ha a föld nagyon össze van nyomkodva, vagy gyomtól el van lepve tegyük azt porhanyóvá. Ha az idő engedi még február elején sem késő a felszántás, mert még mindig van annyi idő, hogy fagyás által a föld porhanyóvá lehessen.

A dohánybevéltés mint iskola. Minden termelő amikor dohányát átadja, ne csak a sajátját, hanem a többi egyes dohányokat is szemügyre vegye és azokból tapasztalatait szaporítsa. Mert a kinek csak legkisebb hajlandósága van valamit tanulni, a dohánybevéltésnél gyarapíthatja legjobban ismereteit a termelés tekintetében.

A bevéltésnél nemcsak azokat a hibákat fedezhetjük fel, amelyek csomózás és szárítás által keletkeztek de vissza lehet tekinteni egészen a dohányültetés idejéig. Azok a dohányok, melyek már a kiültetés alkalmával silány palánták voltak, szinte kirinak a többiek közzül satnyaságukkal és törpeségükkel. A durva kifejletlen levelek elárulják a talaj rossz művelését, a különféle levélalakzatokon meglátszik a mag elfajzása s éppen így nyilvánvalóvá lesz az éretlenül tört és nem füllesztett dohány silánysága.

A törökök dohányföldjei uj kezekben. Törökországnak az a része, ahol a legtöbb dohány terem, Bulgáriáé lesz, a nyugati dohánytermő vidék Üszkübig, Szerbiának jut. Ma még nem lehet tudni, hogy a jövőben hogy alakul majd ezeknek a vidékeknek a dohánytermelése. A dohánytermelő törökök javarésze elesett a háboruban s el sem képzelhető, hogy ezt az elveszett munkaerőt pótolni lehessen. Biztosra veszik, hogy a jövő évek termelése csökkenni fog, s hogy az 1912-ik termés nagyrésze is elpusztul. Az 1911. termés még nincs feldolgozva s a munkáshiány következtében felette megdrágult. Kevés a régi készlet, mert az olasz egyed-áruság a háboru előtt nagymennyiségű árut vásárolt.

Dohánytermelés a Kaukázusban és a fekete tenger partvidékén. Ezen a vidéken a dohánytermelésben az utolsó években jelentékeny haladás mutatkozik. A beültetett terület 1900-ban még csak 4100 hold volt, mely azonban 1910-ben 6800 holdra növekedet. A

termés 1900-ban egy negyed millió font volt, amely 1910-ben közel fél millió fontra emelkedett. Az ideai termés adatai még nem ismeretesek, de az utolsó jelentések szerint, úgy minőség, mint mennyiség tekintetében jó, közepesnek mondható. A legjobb fajták Suchumben, Batuban és Tiflisben teremnek. A dohányt magában az országban dolgozzák fel és azután Oroszország belsejébe és a Káspi tó partjára viszik. A fekete tenger partján is szépen fejlődik a dohánytermelés. A termelők törekvését legelőször Kusztiában koronázta a siker. Az első dohányok magját Kis-Ázsiából hozták. A gotsi tartományban termelt dohány felér a törökdohányal és már meghódította Dél- és Közép-Oroszországot. A kubani kerület termését már külföldre is viszik. A legtöbb ültetvény örmények kezében van, ezek száma körülbelül négyezerre rug. Görögök birtokában kétezer, törökökben ötszáz ültetvény van és csak végül következnek az oroszok, mintegy kétszáz ültetvényel.

Dohánytermelés Szibériában. Szibéria déli részében ujabban a dohánytermelés mindjobban terjed ugyan, de azért mégis csak kezdő stádiumban van. Egyes községekben már a lakosság főfoglalkozását képezi a dohánytermelés, amelylyel többnyire azelőtti bányamunkások, nyugdíjas katonák, de parasztok is foglalkoznak. Ez utóbbiak azonban rendszerint csak a falu mellettek mellett termelnek dohányt. A dohánytermelésére nem fordítanak valami nagy gondot és fáradságot és azért a paraszt gazdaságokban kedvelt termelvény. Ezért kis ültetvényeket, egészen az éghajlati határokig, ahol a dohány megterem, mindenütt lehet találni. A Szibériában termő dohány alacsony minőségű, mely „machorka” paraszt dohány elnevezés alatt kerül forgalomba. Csak a barnanli kerületben termelnek valamivel finomabb fajtákat, de itt is csak igen csekély mennyiségben és csak kísérletképen. A földművelésügyi minisztérium néhány év előtt jó pipadohányok és szivarfedőlevelek magjait osztotta ki a dohánytermelők között, de az eredmény eddig még nem ismeretes. Keleti Szibériában egészben véve mint egy százezer pud dohány terem évenként, amely mennyiségnek hetven százaléka kivitelre, vagy eladásra kerül, míg a maradékot a termelési helyeken fogyasztják el. A dohányt kiskereskedők vásárolják össze, akik különféle árukkal faluról-falura utaznak, amelyekkel a dohányt, persze óriási nyereséggel, becsereleik. A dohánykereskedelem gócpontjai azonban a bucsuk, amelyekre messze vidékekről kocsin hozzák a dohányt és ahol már a nagyobb kereskedők vásárolják össze.

KERESKEDELEM.

Ki fizeti majd Törökország adósságait? A török birodalom teljes összeomlásának veszedelme oly közel van, hogy az európai diplomáciai és pénzügyi köröknek most már igen sürgősen kell foglalkozniok azzal a kérdéssel, hogy: mi lesz a török államadósságokkal? Mint ismeretes, Törökország egész állami és közgazdasági pénzsükségletét évtizedek óta Európa fedezte. És így magától értetődik, hogy most, mikor küszöbön van az európai török birodalom likvidációja, az európai hitelezők a jogutódot, az örökösöt keresik, aki az előd terheit vállalja. A megoldandó kérdések igen

komplikáltak. Hogy ezt megértsük, itt adjuk ama főbb vállalatok felsorolását, melyeknél európai pénz forog kockán. 1. *A keleti vasutak* (Chemins de fer de l' Orient) Alapították: a bécsi bankverein, a Deutsche Bank és a svájci hitelintézet 50 millió frank alaptőkével. A vasut üzemének egy részét már átvette Bulgária, 21.5 millió frankot fizetvén az ország területén átvivő vonalakért. A keleti vasut most előreláthatólag egészen bolgár kézre fog kerülni.

2. *A török dohányjövődék társulat*, melynek koncessziója 1914-ig tart. Alaptőke 40 millió korona. Alapították: az Osztrák Hitelintézet, a Bleichröder-cég és a Banque Imperiale Ottomane. A társaság nagy tartalékok fölött rendelkezik. A társaság engedély-okiratának záradéka szerint, ha Törökország területének egy része más birtokba jutna, a társaság minden terhét és szolgáltatmányait arányosan fel kell osztani

3. A „Dette Publique” által kezelt török sorsjegy vállalkozás. Összesen 400.000 darab török sorsjegy van forgalomban. Ebből Ausztria-Magyarországban egyedül 100.000 darab, ami körülbelül 21 millió frank értéket képvisel. 4. A török államadósság. Ennek három faja van: a) az egyiptomi tributumra alapított kölcsön; b) az 1881-iki muharrem-rendeletre alapított kölcsön, melyet egyesített kölcsön név alatt ismernek és amelyet egy nemzetközi bizottság kezel (Conseil d'Administration de la Dette Publique) és c) a külön biztosítékokra alapított egyéb kölcsönök, melyeknek törlesztésére bizonyos adók, illetékek és bélyegek szolgálnak.

Francia kezében körülbelül két milliárd török állampapír van, a német tőkés egy milliárdot fektettek be török papirokba, míg Ausztria-Magyarországban körülbelül 2–300 millió van elhelyezve.

Ezek csak a főbb vállalatok. Van ezeken kívül egy sereg kisebb, félig magán jellegű, félig állami vállalat. Mindezeknél újra kell most rendezni a jogalapot, vagy magyarul szólva azt a kérdést, *ki fog ezentúl az európai hitelezőknek fizetni?* Vállalják-e a balkáni államok ezt az örökséget is? Három és fél milliárd európai pénzről van szó . . .

KÜLÖNFÉLÉK.

Az új hercegprimás. Vaszary Kolos lemondásával megüresedett az esztergomi érseki szék. Fájdalommal érintette az egész közéletet a tudós biborosnak ez az elhatározása, azonban elhatározásának indokai tiszteletben tartandók.

Vaszaryt méltó utód követi: dr. Csernoch János kalocsai érsek személyében, akinek közéleti, politikai és egyházi szereplése bővebb magyarázat nélkül is eléggé ismeretes. Általános népszerűség övezi az új hercegprimást, aki nekünk tabakistáknak kétszeresen is kedves, mert nagy kedvelője a dohánynak, more patrio: nem válogat sem pipadohányban, sem szivarokban.

Aki pedig a dohányt szereti, az jó ember, tartja az arab khzmondás, s ez ugylátszik most is bevált.

Apróságok jellemzik legjobban az embereket. A közvetlen érintkezés, a humor nyitogatja ki a lélek, a jellem legbensőbb vonásait. Azért is szeretünk olvasni

apróságokat az emberek életéből. Ime néhány apróság az új hercegprimásról.

Simor nem volt dohányos és jobban szerette, ha mások se dohányoztak. Egyszer valami dorongszerű drága havannát adott fiatal titkáranak, Csernoch Jánosnak ezzel a szóval:

— Neked adom. Ezt még szidd el s ez legyen életedben az utolsó szivar.

Másnap ez volt első szava titkárához:

— Elszittad-e már a szivart?

— Nem, kegyelmes uram — felel Csernoch — hanem papirba göngyölittem s azt irtam a tetejébe: Ezt a szivart Simor primástól kaptam s ha ezt elszivtam, lemonok a dohányzásról.

Az öreg primás jóságosan nevetve csak ennyit mondott: Becsaptál.

Csernoch ezt a szivart ma is nagy kegyelettel őrzi fiókjában; nagy dohányos maradt s ezt a jó szokását az ország legnagyobb méltóságában sem hagyja el.

A halottak és sebesültek zsebe. A Magyar Folyamhajózási Társaság „I. Ferencz József” gőzösén utazom. A hajó bolgár sebesülteket visz Rustsukból Silistriába. Köztük volt egy lábán megsebesült százados is, aki az első osztályon utazott, míg a sok sebesült katona a harmadik osztályon ült és feküdt. Nagy csoport hallgatta a százados előadását, míg én a harmadik osztályon a közlegényeket hallgattam. Az egyik katona mesélte.

— Hogy győztünk, azt főképpen a török hadseregben szolgáló keresztényeknek köszönhetjük. Ők dobták el elsőnek fegyverüket. A török katonák nagyszerű lövők, golyóik nagy pusztítást végeztek sorainkban, de ha szuronyharcra kerül a sor, hanyat-homlok menekülnek. Ezt csak annak tulajdonítjuk, hogy a soraikban szolgáló keresztények borzalmas dolgokat meséltek nekik kegyetlenkedéseinkről és ezzel rémitették el őket. Pedig senkinek se volt eszébe közöttünk, hogy a halottakat, vagy sebesülteket bántsuk, vagy kiraboljuk, egy dolgot azonban, igaz, mind megcsináltunk. *Ha halott volt, ha sebesült: kikutattuk a zsebét és a cigarettadohányt elszedtük tőle . . .* R—r.

Dohányzási tilalom a gyógyszertárakban. Egy kis darab mult megint veszendőnek indult. A gyógyszertárt, a patikát, a kisvárosok e kedves találkozóhelyét azzal fenyegetik, hogy nem lesz szabad benne dohányozni. Egyelőre ugyan csak a fővárosiakra szól a szigorú ukáz, de semmi kétség, hogy nemsokára a vidékiekre, a mesevárosokéra is rákerül a sor. Aki tudja, hogy mi a patika egy vidéki városkában, el tudja képzelni, mit jelent ott ez a tábla: „tilos a dohányzás”. Az intelligencia ott ad egymásnak találgatást, ott beszél meg a nagy politikát, meg a kicsit, ott rostálják meg a falu hiveit, onnan indulnak ki a vélemények és oda szivárognak vissza. Lehet ilyen nagy dolgokat füst nélkül nyélbe ütni? Ilyesmit csak az gondolhat, aki soha patikában egy kupica konyakot fel nem hajtott. A nagy veszedelmet különben a budapesti gyógyszerész-testületnek ez a körlevele indította meg:

„Budapest székesfőváros tiszti főorvosi hivatalának ez évi 2304. Tfh. sz. átirata szerint feljelentés történt amiatt, hogy egyes gyógyszertárak levegője dohányfüsttel fertőzött, továbbá, hogy az ugyanezekben kiszolgált

porok is — az állítólagos befúvástól — szintén dohányfüst szaguk lennének. Mivel a gyógyszertárak tudvalevőleg közegészségi intézmények, az ezeket látogató közönség, amelynek jelentékeny részét maguk a járóbetegképezik, joggal elvárhatja azt, hogy a gyógyszertári helyiség teljesen füstmentes legyen. Éppen ezen oknál fogva tisztelettel kérjük, hogy sziveskedjék e körülményre fokozottabb figyelmet kiterjeszteni s a dohányzó személyzetét erre annál is inkább figyelmeztetni, mivel ismételt panaszok felmerülése esetén kétségtelen, hogy a dohányzás szabályrendeletileg fog eltiltatni. Ez utóbbi körülmény azért volna hátrányosabb, mivel a tilalom, — amint azt analog esetekből tudjuk — nemcsak magára a gyógyszertárra, hanem az ezzel összefüggésben álló összes helyiségekre kiterjesztetnék, amely kellemetlen korlátozás egy kis gondossággal valóban elkerülhető lenne. Végül a dohányfüstszagu porokra vonatkozó panaszra megjegyezzük, hogy inkább feltevésnek látszik, amennyiben a 46.673/1889. B. M. sz. rendelet ezeknek fuvás által való kinyitását egyenesen megtiltja. Budapest, 1912. november. Tisztelettel Bossberger József ügyvezető titkár, Filo János elnök.”

Főszerkesztő:

KADLIK KÁROLY (Ahmed) b. h. dohányjövedéki tiszt.

Szerkesztő:

Dr. LÁSZLÓ ZOLTÁN m. kir. pénzügyi segédtitkár.

PÉNZKÖLCSÖN!

Vidéki szilárdan épített BÉRHÁZAKRA 10—15 évi törlesztésre 5 % os kamatozás mellett, a becsérték 55 %-át. FÖLDBIRTOKRA: 10—60 évi törlesztésre 4 % os kamatozás mellett a becsérték 70 %-át. — DRÁGA KÖLCSÖNÖKET KONVERTÁLUNK. Beküldendő: telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv. TISZTVISELŐ KÖLCSÖN 10—30 évi törlesztésre 6 % os kamatozás mellett. Megszerezzük a legmagasabb kölcsönt. Közlendő: életkor és szolgálati idő. Személyhitel 200 koronától 20.000 koronáig 8 % os kamatozás mellett. □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ Felvilágosítás díjmentes. Válaszbélyeg.

SÁMUEL BERTALAN
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRUT 15.

A legjobb hatásu
DISZNÓ-TÁPPOR

fél kilogrammos doboz ára 50 fillér

9 doboz 1 postacsomag. Mindenki előtt ismeretes a foszforvas azon jó tulajdonsága, melyet az állatok csontképzésére gyakorol: valamint a műtrágyával, melyben szintén foszfor van, kezelt föld termékenysége fokozódik, ép úgy fejlődik a „Disznó-tápporral” való etetésnél minden sertés, mert 40—50 százalék foszforsavat tartalmaz mely az állatok csontvázát, szervezetét fejlődésben nagyban elősegíti, mindenki próbaképpen győződjék meg s elkülönítve neveljen egy-egy sertést és meg lesz győződve, hogy ezen kitűnő tápporral nevelt sertés nemcsak, hogy szépen fejlődik, hanem sokféle betegségnek, úgymint: vérhas, orbánc, vérbaj, stb. jobban ellentáll.

KAPHATÓ:

DILLINGER

Budapest, VII. ker. Peterdi-u. 31. sz.

ROHONCZI J.

BUDAP

VI. KER., SZIV-UTCA 4. SZÁM.

PARCELLÁZÓ ÉS INGATLAN ÉRTÉKESÍTŐ VÁLLALAT.

BIRTOKOK PARCELLÁZÁSÁT SAJÁT KÖLTSÉGEIMMEL FEDEZEM, UGYSZINTÉN AZOK ELCSERÉLÉSÉT, ESETLEG ELADÁSÁT CSEKÉLY DIJ ELLENÉBEN PONTOSAN ÉS LELKIISMERETESEN ESZKÖZLÖM.

AKI HÁZÁT, BIRTOKÁT ELADNI VAGY ELCSERÉLNI ÓHAJTJA, FORDULJON BIZALOMMAL HOZZÁM.

MINDEN TUDAKOZÓDÁSRA IRODÁM KÉSZSÉGGEL, DIJTALANUL MEGADJA A KELLŐ FELVILÁGOSÍTÁST.

NEM FIZET

postaköltséget, ha rendel egy valódi Solingeni Hajvágógépet K. 480-ért külső rugóval, ugyanez belső rugó szerkezettel 6 koronáért.

Ugyanitt kaphatók a legjobb fajtékpipák, a világ legjobb kaszái és legfinomabb Solingeni acél borotvák.

Kérjen mindenki árjegyzéket ingyen és bérmentve.

Megrendelési cím:

MERKUR KIVITELI ÁRUHÁZ
KÖBÁNYA (saját ház.)

Tisztviselői törlesztéses

KÖLCSÖNT

kaphat kezes nélkül

minden állami, megyei, városi tisztviselő, katonatiszt vagy nyugdíjas, kinek 2000 koronánál nagyobb fizetése vagy 1200 koronánál nagyobb nyugdíja van.

Törlesztési idő 10—50 év.

Nagyobb nyugdíjgénnyel bíró tisztviselők törlesztés nélkül, csak kamat és életbiztosítási díj-fizetés mellett is kaphatnak kölcsönt. A jövőben automaticamente elérendő magasabb fizetésre kölcsönöket már most folyósítatnak. Minden tisztviselő saját érdekében cselekszik, ha kölcsönügyében hozzám fordul, mert komoly s a valóságot teljesen fedő felvilágosításaim révén tisztán fogja látni, hogy anyagi viszonyaiban mi módon teremthet radikális rendet. Megkereséseknél közzendő: név, állás, lakhely, életkor, fizetés és a rajta levő teher.

DRECHSLER GYULA

az Osztrák-Magyar Első Ált. Tisztviselő Egylet képviselője
BUDAPEST, I. KER. PAULER-UTCA 22. SZ.
Minden felvilágosítás díjtalan. — Semmi előleges költség. — Minden levélre válaszolok.

Standard-Társaság vegyészeti telepei

Mezei egerek

irtását legmegbízhatóbban végzi

„STANDARDO“

egérirtó anyaggal, a magyar gazdaközönség és uradalmak által a legbiztosabb szernek elismerve. 1 hold földre 1 kiló anyag elegendő. 1 kiló

„Standardo“ mezei egérirtó-anyag 3 K.

Patkány és házi egerek

kiirtására ajánljuk országosan legjobbnak elismert

Patkány-kolera

vegyiszerünket, melynek biztos irtó hatásáról több száz elismerő levéllel rendelkezünk, malomtulajdonosok, uradalmak, szeszgyárak, kereskedők és a gazdaközönség részéről.

A patkány-kolera árai: Próbacsomag 100—300 patkány vagy egér kiirtására 6 K. nagyobb mennyiség 5—600 patkány kiirtására 12 K. Használati utasítás minden csomagnál mellékelve! Próbarendelését saját érdekében elvárva vagyunk teljes tisztelettel

STANDARD-TÁRSASÁG

Budapest, IV. Magyar-utca 44. Telefon 66—63

Tegye el a címet, mert szüksége van rá!

Cimbalmok, hegedűk, harmóniumok

kitünő hanggal, legjobb minőségben (csak készpénzért, olcsón). Gramofon-lemezek 2-40 K. Fuvola, klarinet, elsőrendű harmonika 9 K. citera, tamburica, községi dob, vadászkürt, tárogató. Kuliffay cimb. iskola magán- és gyors tanulásra is 7K. Felsőbb kiművelés, hangolásra megtanít a II. része: 8 K. Minden hangszerre legujabb kották és zongorára is kaphatók.

Horváthnál, Budapest Rákóczi-ut 56 (udvar)

LADÁNYI ISTVÁN

orvosi kötszerész és kesztyűs.

BUDAPEST, VII., THÖKÖLY-U. 17.

Készítek saját műhelyemben a legkomplikáltabb sérvekre sérvkötőket, továbbá haskötőket, — gummi görcsér harisnyákat, műfüzőket és egyenestartókat ferdénöttek részére, mülábak és mindenféle orthopéd munkákat a legjutányosabb árban, jótállás mellett. Szarvasbőr lepedők, párnák és minden e szakmába vágó szarvasbőr munkát elvállalunk.

KÖZIGAZGATÁSI ÜGYEKBEN:

u. m. honossági, illetőségi, örökbefogadás, házassághoz, dispenczió (kihirdetés alóli fölmentés), kivételes nősülési engedély kieszközlése, nagykorúsítás, névmagyarosítás, iparengedély megszerzése és közigazgatási ügyekben legmegbízhatóbb értesítés-adással szolgál. Ugyszintén bármely ügynek gyors és lelkiismeretes lebonyolításáról, valamint a szükséges okmányok beszerzéséről gondoskodik:

FELNER ÁRMIN

közigazgatási és okmánybeszerzési irodája;

BUDAPEST, CSENGERI-UTCA 7. SZAM.

KÖNIG ÉS TÁRSA
PHOTOCINKOGRAFIAI MŰINTÉZET
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-UTCA 54.
TELEFON 127—65.

CSODASZER! A miniszterileg engedélyezett, 1907. évben orvosilag megvizsgált, szabad. budapesti NAPPEL-féle csodás hatásu, hajhullás és fejfájás elleni csodaszer; hajhullást, korpát és molyt, legerősebb fejfájást, fejszédülést és fejidegességet rövid idő alatt teljesen megszüntet és nemcsak 7 féle fejbajt gyógyít, de ismét 2—3 hó alatt megnöveszti a haját. Első használat után máris eredménnyel jár. Üvege 2—3 koronáig

Kapható: **NAPPEL A.**
BUDAPEST, József-körút 25. I. emelet 10. sz.

MEGVÉTELRE KERES

mindenkor a legmagasabb napiár szerint, avagy bizománykénti átvételre átvesz bármily kicsiny, vagy nagyobb mennyiségben és pedig: zöldmandulát, egrest, (piszkét), cseresznyét, meggyet, kajszinbarackot,

szóval mindenféle gyümölcsöt, ugyszintén konyhakerti veteményeket u. m: ugorkát, zöldpaprikát, tököt, spárgát, zöldbabot, zöldborsót stb. mindenfajta terméseket.

Szives ajánlatokat kér:

„AGRIKOLA” magyarországi fajgyümölcs és termények kiviteli üzlete
Budapest, IX. kerület, Lónyai-utca 9. szám.

SZABADALMI SZÁM: 16794.

BECK KÁROLY

épület- és műlakatos szabadalmazott
ablakszellőztető készülék-készítő
BUDAPEST, JÓZSEF-U. 14.

Az egészség a fő!

melyet csakis kellő szellőztetés által érhetünk el. A Beck Károly-féle ujonnan feltalált és szabadalmazott ablakszellőztető készülék magyar gyártmány, mely most már felülmulja az összes külföldi és mostanáig alkalmazott szellőzőket úgy célszerűségben, jószágban, mint olcsóságban. Egészségügyi szempontból 45°/n nyitás által légvonat kizárva.

Ablakszellőzők árai:

Legnagyobb, legnehezebb és diszes	25.—	K
Rendes ablakok iskolák, intézetek és magánlakásokhoz	— — — —	13.— K
Könnyebb szimpla ablakokhoz	— —	9.— K
Klozett ablak	— — — —	7.60 K

Költségvetések ingyen.

Ablakszellőztető-készülékeim a következő nevezetesebb helyeken használják: Nemzeti Kaszinó, Kereskedelmi miniszterium, Ref. főgymnasium, M. kir. Ludovica, több kórház, állami és gazdasági iskolák, gyárak, állami intézmények stb., a fővárosban és vidéken s kitűnőnek bizonyultak.

Megrendelések úgy helyben, mint vidékre gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

FOGAK

SCHATZ JENŐ
FOGMŰTERME

BUDAPEST

VII. WESSELÉNYI-U. 60. I. EM. 4. SZ.

Párisban kitüntetve oklevéllel

MUFOGAK kaucsukban, szápadlás nélkül, melyekrágásra alkalmasak és beszédzavarokat nem idéznek elő.

aranyfogkoronák

hidmunka és minden e szakmába vágó munka készül 10 évi jótállással Foghuzás fájdalom nélkül.

Vidékiek 12 óra alatt kielégíttetnek. Tessék a címre ügyelni.

A Magántisztviselők Orsz. Szövetsége tagjainak 33 százalék árengedmény.

A párisi és berlini kozmetikai kiállításokon az aranyéremmel és érdemkereszttel kitüntetve.

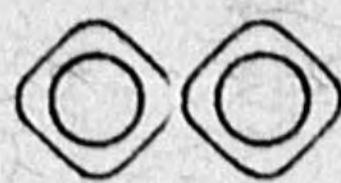
„RASOL“ kés nélkül borotvál

Egészséges! Kellemes! Olcsó!

Hygenikus borotválkozás vegyileg „RASOL“-al kés nélkül. Egyszeri borotválkozás 8 fillérbe kerül. Helyben egy doboz 35 darab K. 2:80, vidékre K. 3:50, bérmentve. Készíti és szétküldi:

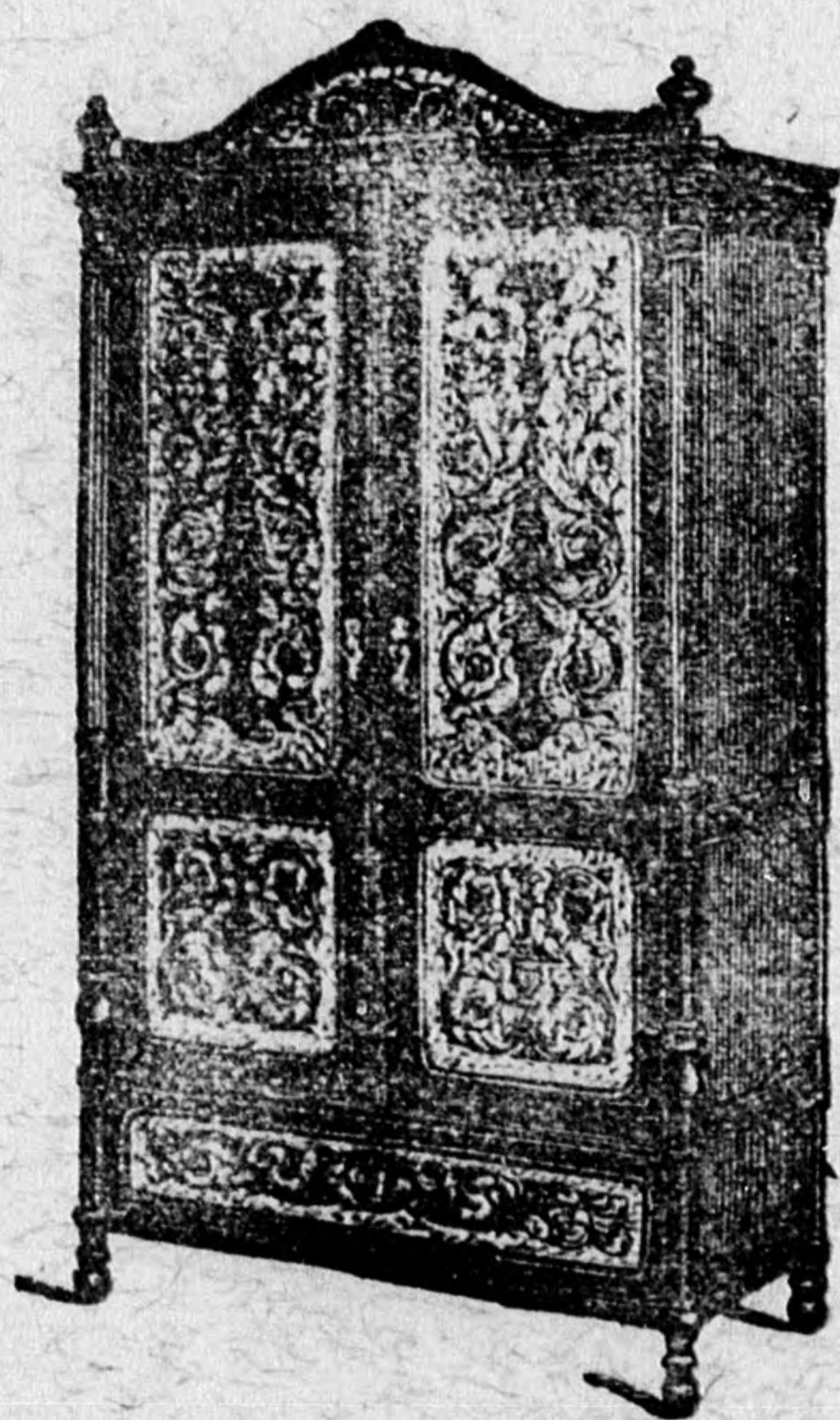
RASOL VEGYIPARI VÁLLALAT BUDAPEST VI., EÖTVÖS-UTCA 33.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél, Király-utca 12. szám.

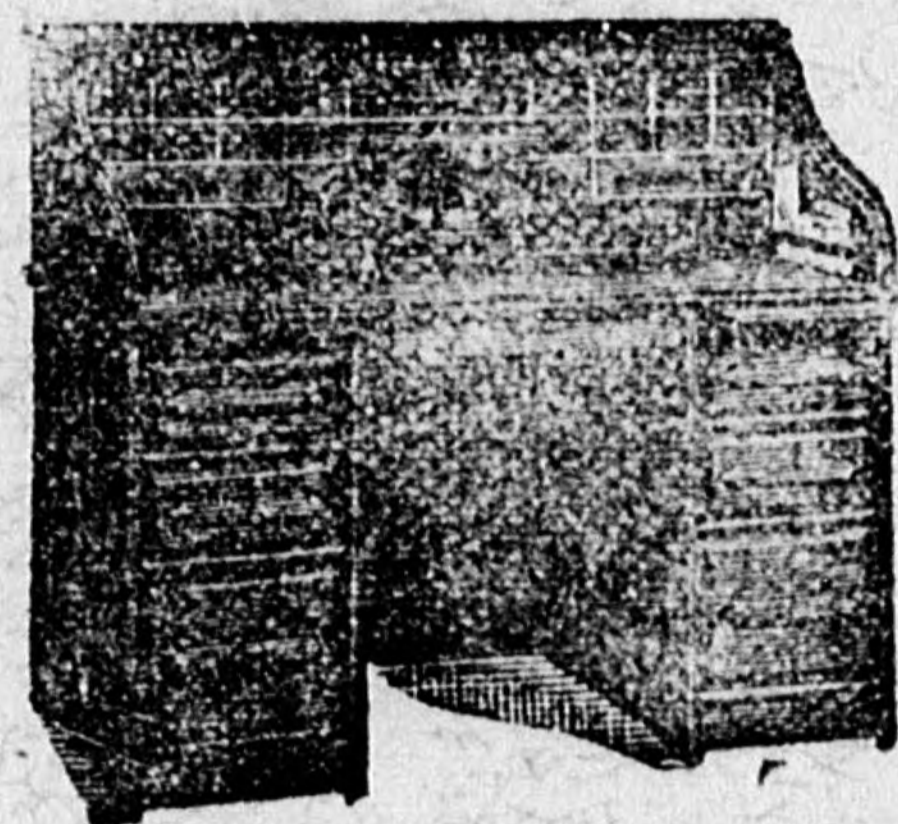

Kapható: drogueria és illatszerkereskedésekben és a készítő cégnél.

GUTTMANN SIMON MŰBÚTOR, PORTÁL- ÉS ÉPÜLET-ASZTALOS MESTER

Elvállal minden e szakmába vágó munkát, lak- és üzletberendezéseket, iroda-, előszoba- és konyhaberendezéseket. Költségvetésekkel, valamint rajzokkal kívánatra készséggel szolgálok.

Kész bútorok raktára!

Budapest, VII., Dób-utca 74.

40% GÁZMEGTAKARITÁS

Egy igen könnyen kezelhető, új szabadalmazott készülékkel a legszebb fény és 40% gázmegtakarítás érhető el és nagy előnye, hogy Invert-égőhöz és mindenféle gázlámpára alkalmas.

Darabja szereléssel 3 kor. 25 drb lángnál 10% engedmény.

Szállítja:

A BERLINI VILÁGITÁSI RÉSZVÉNYTÁRS.

Magyarország és a Balkán-államok főraktára:

DRESDNER NÁNDOR BUDAPEST,

VI. ker., Eötvös-utca 25—a. szám.